

Znanstveno-stručni skup *Karlovački bioetički susreti:* *BioetiKa i Migranti*

Dana 28. studenog 2025. u Ilirskoj dvorani Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić” u Karlovcu, održan je znanstveno-stručni skup *Karlovački bioetički susreti* pod nazivom *BioetiKa i Migranti*. Skup je održan u organizaciji Hrvatskoga liječničkog zbora (podružnica Karlovac) i suorganizatora – Centra za integrativnu bioetiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilišnog centra za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu, Katedre za društvene i humanističke znanosti u medicini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Katedre za javno zdravstvo, Dokumentacijsko-istraživačkog centra za europsku bioetiku „Fritz Jahr” Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić” Karlovac te Veleučilišta u Karlovcu.

Cilj ovog skupa bio je istražiti i pružiti uvid u izazove s kojima se susreću migranti prilikom integracije u novu sredinu, uključujući pristup zdravstvenoj skrbi, obrazovanju, socijalnoj zaštiti i zapošljavanju, te dati uvid u to kako migracije utječu na domaće društvo i infrastrukturu, s ciljem pronalaska održivih rješenja na obostranu korist.

U plenarnom izlaganju pod nazivom „Bioetika migracija”, koje je u suautorstvu s Tonijem Buterinom i Amirom Muzurom održao Robert Doričić, kroz bioetički pristup naglašena je važnost osiguravanja prava i dobrobiti migranata te odgovornosti države i međunarodne zajednice u osiguravanju pravednog pristupa zdravstvenoj zaštiti, etičnosti granica i pitanja solidarnosti. Pritom su autori istaknuli primjere migracija iz prošlosti, ali i aktualne migracijske procese. Ervin Jančić održao je izlaganje na temu „Bioetički i klinički aspekti. *Migrethics*”, u kojem je zajedno s autorima Mariom Šimićem, Davorom Horvatom i Stjepanom Đuričićem analizirao glavne migracijske rute, ističući izazove s kojima se danas susreće zdravstveni sustav. Njihov se rad također dotiče problema ilegalnih migracija, a u poveznici s aktualnim bioetičkim pitanjima. Nadalje, Darko Bratić, zamjenik načelnika Policijske uprave

karlovačke, izložio je rad na temu „Ilegalne migracije”, navodeći kako je od 2015. zabilježen porast ilegalnih migracija na području Karlovačke županije, te je istaknuo izazove s kojima se policija susreće u suočavanju s ilegalnim migrantima. U predavanju „Bioetika i zdravstveno osiguranje stranaca i osoba pod međunarodnom zaštitom” Ivana Horvat se dotakla etičkih pitanja prava svakog pojedinca na zdravstvenu zaštitu, koristeći primjere iz prakse u vezi s pružanjem zdravstvenog osiguranja i usluga migrantima. Naglasila je važnost educiranja zdravstvenog osoblja koje pruža prvi kontakt s migrantima kako bi se osigurala najbolja moguća pomoć, uz poštovanje kulturoloških i vjerskih razlika koje se mogu pojaviti. Bojan Matijević u radu „Hrana i migracije: bioetička razmatranja identiteta, pravednosti i održivosti” istaknuo je kako prehrana predstavlja važan dio identiteta te je naglasio važnost dostupnosti hrane koja je migrantima poznata i kulturološki prihvatljiva. U tome kontekstu razmatra bioetička načela pravednosti i poštovanja te izazove u njihovoj primjeni. Hrvoje Cvitanović u izlaganju pod naslovom „Dermatološki izazovi kod migrantske populacije u Hrvatskoj” stavio je naglasak na reemergentne kožne bolesti, koje se sve češće pojavljuju zbog povećanog broja migracija, poput svraba, čija incidencija prelazi 50 % slučajeva, te drugih kožnih promjena poput piodermija i raznih dermatitisa koji su posljedica loših higijenskih uvjeta okoline. Petar Milošević, Danijel Leš, Matej Mates i Marija Radočaj u svom predavanju „Kirurški izazovi u hitnoj službi u susretu s ilegalnom migrantskom populacijom” dotaknuli su se pitanja liječničkih intervencija i hitnih stanja kod ilegalnih migranata, prikazujući ih kroz realan primjer koji nastaje zbog nedostatka medicinske dokumentacije. Kao glavne prepreke u pružanju pomoći navode jezične barijere i značajne kulturološke razlike. Zatim, Luka Jerković, Boris Herendić, Vlatka Lovraković Polak i Lorena Đapo u radu „Migranti i zarazne bolesti” navode kako je sve veći udio migranata azijskog podrijetla te da dolazi do povećane pojavnosti incidencije raznih zaraznih bolesti poput hepatitisa i tuberkuloze. Također, ističu kako nepostojanje zdravstvenog pregleda povećava rizik od unosa raznih zaraznih bolesti u našu zemlju. U ovom predavanju glavni je cilj bio osvijestiti važnost vođenja evidencije i provođenja pregleda kako bi se osigurali sigurni i adekvatni uvjeti stanovanja. Igor Salopek se kroz predavanje „Psihijatrijski aspekti migracija” dotaknuo psihološke traume koja se javlja kod migranata, posebno kod male djece. Anamarija Gojak, Marko Zec i Ervin Jančić prikazali su utjecaj migracija na objedinjeni hitni bolnički prijam (OHBP) kroz temu „Pružanje zdravstvene skrbi migrantima u OHBP-u”. Hitni prijam prvi je kontakt migranata sa zdravstvenim sustavom, a zbog jezičnih barijera, nedostatka medicinske dokumentacije i rizika od infektivnih bolesti njihovo su prihvaćanje na pregled, terapiju ili prehrabene preporuke ograničeni. Kao rješenje predlažu edukacije zdravstvenih djelatnika, dostupnost prevoditelja, digitalne sustave i suradnju s policijom. Dijana Žilić u izlaganju pod naslovom „Etika i interkulturalna kompetencija primalja u

skrbi za migrantice” ističe ulogu i izazove s kojima se susreću primalje u radu s migranticama te analizira njihov doprinos u izvođenju rutinskih pregleda unatoč jezičnim barijerama i različitim kulturološkim normama vezanim uz trudnoću i porod. Naglašena je važnost integracije etike i međukulturnih kompetencija s ciljem poboljšanja kvalitete skrbi i smanjenja nejednakosti u zdravstvu. Vanja Marković, Andrea Reljac i Karolina Vižintin kroz svoj su rad „Hibridni identitet i mentalno zdravlje u izbjegličkim iskustvima” u istraživanju s migrantima koji žive i rade u Karlovcu nastojale dobiti uvid u njihovo mentalno zdravlje. U radu su istaknule kako je mentalno zdravlje migranata posebno osjetljivo zbog trauma koje su prošli. Želja autorica bila je sagledati način razmišljanja migranata koji žive i rade u Hrvatskoj iz njihove perspektive te razumjeti kako im svakodnevna rutina s jedne strane pruža stabilnost, a s druge dovodi do preispitivanja njihovih vlastitih osobnih i kulturnih vrijednosti. Nadalje, Roberta Kok Petrak, Karolina Vižintin, Zvonka Bobinac i Josipa Poljak održali su predavanje na temu „Multikulturalnost i profesionalna praksa zdravstvenih djelatnika”, gdje su se dotakle pojma multikulturalnosti i njegova sve većeg značaja u zdravstvenom sektoru zbog pojave migranata. U ovom radu autorice ističu potrebu za jačanjem znanja i vještina u svakodnevnom radu s pacijentima različitoga kulturnog podrijetla. Ivona Čović i Afroditia Gavrilidis u radu „Planirani otpust migranata u OB Karlovac” predstavile su način procesiranja otpusta iz bolnice nakon završetka pružanja bolničke pomoći. Svrha ovog rada bila je prikazati postupak otpusta pacijenta te naglasiti važnost koordiniranog pristupa u pružanju zdravstvene i socijalne skrbi migrantima nakon bolničkog liječenja. Posljednje predavanje održali su Miroslav Katić i Vedrana Kovač Vrana na temu „Smanjivanje ranjivosti kroz znanje: doprinos Gradske knjižnice ‘Ivan Goran Kovačić’ bioetici migracija”. U ovom radu autori raspravljaju o načinu integriranja migranata u lokalnu zajednicu radi podizanja znanja i asimilacije migranata u svakodnevni život kroz učenje hrvatskog jezika, ali i digitalnu te financijsku pismenost.

Navedena izlaganja ukazala su na brojne izazove s kojima se migranti susreću prilikom integracije u društvo i zdravstveni sustav te su naglasila važnost međukulturnih kompetencija i adekvatne zdravstvene evidencije. Ovaj je skup potaknuo dublje razumijevanje problema migranata, ali i uloge ne samo zdravstvenih profesija nego i stručnjaka iz drugih područja, ističući važnost kontinuirane edukacije te povezivanja znanja, empatije i praktičnih rješenja kako bi se osigurali sigurni, pravedni i kvalitetni uvjeti života za sve.

Vladimir Šupek